

EU TECHNICAL ASSISTANCE
TO CIVIL SOCIETY ORGANISATIONS
IN THE WESTERN BALKANS AND TURKEY

Çocuk Hakları ve Çocuk Katılımının İlkeleri Kılavuzu

EU TACSO 3 project is funded by the European Union

Yazarlar

Çocuklar

Duru Dikmen
Göksu Danacı
Mustafa Eren Güler
Oğuzcan Saygılı
Şevval Eylül Koç
Taylan Yalazan
Yağmur Kamacı

Eğitmenler

Hamit Levent Evcı
Adem Arkadas-Thibert

Katkıda Bulunanlar

Özge Konuralp

İllüstrasyonlar ve Tasarım Uygulama

Eda Dereci

This publication was produced with the financial support of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of Hamit Levent Evcı and Adem Arkadas-Thibert and do not necessarily reflect the views of the European Union.

Brochure developed: May - June 2021

Brochure published: July 2021

Reproduction is authorised, provided the source is acknowledged, save where otherwise stated.

GİRİŞ

Çocuk Hakları ve Katılımı Rehberi, kılavuzu hazırlayan çocukların diğer çocuklara haklarıyla ilgili bilgilerini ve deneyimlerini aktarmak için hazırlandı. Kılavuz içerisinde çocuk, çocukluk, çocuk hakları ve çocuk katılımı ile ilgili bölümler yer alıyor. Bu bölümler sorular, bilgiler ve eğitim programında paylaşılan yorumlardan oluşuyor.

Kılavuz Nasıl Hazırlandı?

4-5 Mart 2021 tarihinde 8 çocuğun katıldığı bir eğitim programı düzenlendi. Bu eğitim programına farklı sivil toplum örgütleri ve kamu kurumlarının çalışmalarına katılan çocuklar katılım sağladı. Çocuklar kılavuzun içerisinde yer alan konularla ilgili olarak hazırlanan sorular üzerinden fikirlerini paylaştılar. Bu fikirler, eğitim programını kolaylaştıran iki uzman tarafından derlendi. Derlenen kılavuzun tasarımı yapıldı ve yaygınlaştırılmadan önce tekrardan eğitim katılımcısı çocuklara gönderilerek, geribildirimleri alındı. Geribildirimleri sonrasında ise, son haline getirildi.

Bu Kılavuz Kimler İçin?

Bu kılavuz bütün çocuklar ve çocukların fikirlerine önem veren bütün yetişkinler için.

Kitabı Hazırlayanlar ve Katkıda Bulunanlar:

Türkiye’de doğrudan farklı sivil toplum örgütleri ve Avrupa Birliği tarafından yürütülen teknik destek programları aracılığıyla çocuklar ve çocukların hakları ile ilgili farklı çalışmalar yapıldı. Ancak, bu rehber ve bu rehberin ortaya çıkmasına katkı sunan eğitim programları, çocuk haklarının ötesinde çocuk katılımı konusunda hem çocuklarla çalışan sivil toplum örgütleri için hem de çocuklar için gerçekleştirilen ilk eğitim programı olması açısından ayrı bir öneme sahip. Bu açıdan, Türkiye’de çocuk hakları ve katılımı çalışmaları için katkı sunacağını düşündüğümüz bu eğitim ve rehberin ortaya çıkmasında sorumluluk alan başta çocuklar ve çocukları destekleyen yetişkinler olmak üzere, emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

Hamit Levent Evcı
Adem Arkadas-Thibert
Özge Konuralp

Çocuk kimdir?

Sadece çocuk olmamdan kaynaklı haklarım neler?

Çocuk Hakları Sözleşmesi mi, o da ne?

Evde, okulda, mahallede, şehirlerde veya yaşadığım diğer yerlerdeki hangi konularda biz çocuklara danışılmalı?

Çocuk Katılımı ne demek?

Çocuk Katılımı neden önemlidir?

İÇİNDEKİLER

- 1. Çocuk nedir? Çocuk kimdir?**
- 2. Çocuk Hakları ne demektir?**
- 3. Çocuk Hakları Sözleşmesi nedir ve hangi konuları içerir?**
- 4. Çocuk Katılımı nedir?**

• Görsellerin altında yer alan **G.B** kısaltması görsel betimlemelere işaret etmektedir. Görme engelli çocukların görsel canlandırmalarında kolaylaştırıcı olarak, okuyucu tarafından kullanılması amaçlanmıştır.

Çocukluk nedir? Çocuk kimdir?

Sen Yaz!

Çocuk kimdir?

Çocuk ve çocukluk kavramlarını düşünürken, birçok kalıp var. Çocukların yaşı küçük olduğu için, etrafındakileri yeni anlamlandıracağından, kafasındaki her şeyi kurguladığından yetişkinler çocukları daha kolay kalıplara koyabiliyor. Oysa, çocuk gibi yetişkinler, yetişkin gibi çocuklar var.

Aklımıza çocuk denildiğinde; eğlenceli, gülen, bilmediği şeyler için negatif duygular tatmamış bireyler geliyor. Ama eğlenceli, çocuksu demek bazı şeyleri bilmiyor demek değil, bildiği birçok şey de var. Çocuksu kelimesini yetişkinler için de kullanıyorlar bazen. Ama o zaman da sanki kötü bir şey diyor gibi davranıyorlar, ciddi değilmiş, yanlış bir şey yapıyor gibi.

Bir de çocuklarla yetişkinleri ayrı ayrı düşünmenin yanında, çocukların da birbirinden farklı olduğunu unutmamamız gerekiyor. Çocukların yaşam şartları aynı değil. Sokakta yaşayanlar, engelli olanlar, hasta veya sağlıklı olanlar, iyi bir ailede yaşayanlar veya yaşamayanlar, ailesi olanlar veya olmayanlar...

Hiçbir çocuğun yaşam şartları birbirine eşit olmayabilir. Ancak, çocuk olmalarını değiştirmez.

G.B Görselde farklı cinsiyetlere sahip 4 çocuk yer alıyor. Çocuklardan biri engelli. Ellerinde "çocuk nedir?" yazılı bir pankart ve farklı yaş gruplarını gösteren kartlar taşıyorlar. Üzerlerinde turuncu, sarı, pembenin farklı tonlarında, çizgili ve puantiyeli kıyafetler var.

Çocuk olmanın yaşı olmalı mı?

Bizce, çok da önemli bir konu değil. Önemli olan, nasıl hissedildiği ve haklarımızın nasıl korunduğu. Haklarımız söz konusu olduğunda, yaş sınırı belirlemek gerekiyor. Yoksa, ileri yaşlarda da insanlar "ben kendimi halen çocuk gibi hissediyorum." diyebiliyor.

Ülkeler bazında çocukların yapabilecekleri veya yapamayacakları ile ilgili olarak farklı yaşlar belirlenebiliyor. Örneğin, çocuklara bazı konularda 21 yaşa kadar olan izin verilen ülkeler var, bazı hakların kullanımı için 20 yaşına kadar çocukların beklemesi gereken ülkeler var. Yine, 16 yaşında çocukların oy kullanabildiği ülkeler var. Çocuk, Çocuk Hakları Sözleşmesine göre 18 yaşını doldurmamış bütün bireylerdir.

• Çocuklar özgür olmalıdır ve haklarını kullanmaları noktasında sınır konulmamalıdır.

Yetişkinler çocukları nasıl görüyorlar?

Farklı yaklaşımları var yetişkinlerin. Genelde yeterince fikrimiz olmamalı, belirli konularda konuşabiliriz gibi mesela. Konuştuğumuz, fikrimiz olan konularda da ukalaymışız gibi görebiliyorlar. Çocuklarda bir şeyler eksikmiş gibi bakılabiliyor. "O şeyi yapamaz, çünkü çocuk o. Veya bazı anneler babalar da çocuklarının çok başarılı olmasını istiyorlar, seçim şansı bırakmıyorlar biz çocuklara. Bizim adımıza karar almak istiyorlar. Bazen de kendi yapamadıklarını, çocukları yapsın istiyorlar.

Çocukların özgür olmaları, sorumlulukları olmadığı anlamına mı geliyor? Çocukların sorumlulukları yok mu? Çocuk ve yetişkini ayırırken, en çok sorumluluklardan bahsediliyor. Biz çocukların da birçok sorumluluğu var, tıpkı bir yetişkin gibi. Çocukların sorumlulukları, çocuklara göre; yetişkinlerinki, yetişkinlere göre. Çocukların sorumlulukları, yetişkinlerin sorumluluklarından daha kolay değil.

G.B Görselde; anne,baba ve çocuk yer alıyor. Üzerlerinde; koyu pembe, turuncu, sarı, mavi ve kahverengi kıyafetler var.

Örneğin,

- ödev yapmak,
- odasını toplamak,
- ailesine ev işlerinde yardım etmek,
- okula gitmek,
- sınıf başkanı olmak,
- okul kulüplerinde aldığı sorumluluklar vs.

Bireyler, belli yaşlara gelince, belirlenmiş olan bir şeye zorlanabiliyorlar (bir işe, bir şey yapmaya, bir şekilde davranmaya).

Belirli bir yaştan sonra, bu zorlamalar artabiliyor.

G.B Görselde üç farklı çocuk var. Birinin elinde defter ve kalem, birinin elinde kitap ve okul çantası, diğerinin elindeyse içi yemek dolu bir kase var. Kıyafetleri; turuncu, koyu pembe, mavi tonlarında. Farklı sorumluluklara sahip oldukları hissediliyor.

Çocuk Kaç Yaşında Ne Yapabilir?

Konular

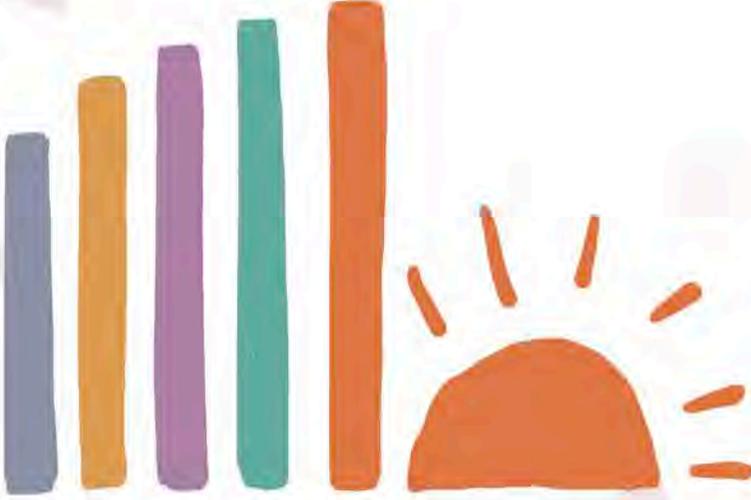
Kaç Yaşında Yapabilir?

Neden bu yaşta yapabileceğini düşünüyorsun?

- Köşedeki bakkaldan ekmek alma
- Kardeşlerine bakma
- Yemek yapma
- Oy verme
- Kıyafetlerini seçme ve alma
- Belediye – mahalle seçimlerine katılma

Çocukların Gelişen Kapasiteleri Ne Demek?

Biz çocuklar, yeni deneyimler edindikçe bu deneyimler aracılığıyla birçok şey öğreniyoruz ve kendimizi geliştiriyoruz. Böylelikle, kendi hayatımızı etkileyen konularda daha fazla sorumluluk alabilecek duruma geliyoruz. Ve sorumluluk aldıkça, yetişkinlerin desteğine ve yönlendirmesine her geçen gün daha az ihtiyaç duyuyoruz. Her bir çocuk farklı çevrelerde, farklı kültürlerde, farklı hayat tecrübeleri kazanıyor. Dolayısıyla da farklı yaşlarda çeşitli sorumluluklar alabiliyor.

Çocukların Gelişen Kapasiteleri, Çocuk Hakları Sözleşmesi ve uluslararası hukukta yeni bir prensiptir. Çocukların farklı düzeylerdeki kapasiteleri doğrultusunda anne-babaların ve çocuklardan sorumlu diğer kişilerin, çocukların haklarını kullanabilmeleri konusunda yardım etmelerini ifade eder.

Çocukların kapasiteleri arttıkça, daha az desteğe ihtiyaç duyarlar. Dolayısıyla, yetişkinlerin, biz çocukların gelişen kapasitelerini takip etmeleri, bizimle bu konuyu açıkça konuşmaları ve bizim haklarımızı kullanacak şekilde desteklemelerini ifade eden bir kavramdır.

Özgürleşmemiz ve tehlikelerden korunmamız, bir parktaki kaldıracın iki ucunda oturan iki kişi gibidir. Tehlikeler ortadan kalktıkça, özgürleşmemiz için yetişkinlerin bizi desteklemesi önemlidir.

G.B Birinci görselde çocukların gelişen kapasiteleri renkli grafik çubuklarla gösteriliyor. Çocukların sorumluluk alabilecek duruma gelmesi güneşle ifade ediliyor. İkinci görselde anne ve çocuk var. Anne oğlunu destekler bir ifadeye sahip. Annenin üzerinde mor ve sarı renklerde, çocuğun üzerinde lacivert ve yeşil tonlarda kıyafetleri var. Pantolonu çizgili ve turuncu bir sırt çantası taşıyor.

İnsan Hakları ve Çocuk Hakları

Sen Yaz:

İnsan Hakları ne demektir?

Diğer insanlara (çocuklar da dahil!) nasıl davrandığımız ile ilgilidir.

Kendimize nasıl davranılmasını istiyorsak öyle:

- insanlık onuruna yaraşır biçimde,
- saygı göstererek,
- eşit davranarak,
- adil davranarak!

Yazarlarımızdan kısa kısa...

“Doğduğumuz andan itibaren sahip olduklarımızdır, mesela yaşam hakkı.”

“Kişinin yasal, sosyal ve yaşamın her boyutunda menfaatine olan 'değerler' ve 'yargılardır.’”

“İnsanların ihtiyaçlarıyla ilgilidir. Örneğin, insan barınmadan yaşayamaz. Barınma, bir insan hakkıdır. Yaşam Hakkı, Beslenme Hakkı gibi.”

“Topluma, normlara, eşitlik kavramına dayanıyor. Yasalarla ilişkilidir.”

“En güçlü/en barışçıl araçtır insan hakları. İnsan Hakları, bizi koruyor ve barışçıl bir şey.”

“İnsanların sahip oldukları din, dil, ulus, cinsiyet ayrımı yapılmaksızın sahip oldukları haklara insan hakları denir. Kim olursan ol, insan haklarına sahipsin. Bir sınıf farkının da olmaması gerekiyor. Zenginlik, fakirlik, sınıf başkanlığı gibi ayrımlar, sahip olduğumuz hakları etkilemez.”

G.B Görselde farklı ten rengi ve kıyafet renklerine sahip bir grup çocuk yer alıyor.

Peki hangi haklar ve özgürlükler neler?

Yaşam Hakkı, Barınma Hakkı, Yurttaş Olma Hakkı, Sağlık Hizmetlerinden Yararlanma Hakkı, Eğitim Hakkı, Özel Hayatın Gizliliği Hakkı, Seçme ve Seçilme Hakkı, Din ve Vicdan Özgürlüğü, Mülkiyet Hakkı, Dernek Kurma Hakkı, İfade Özgürlüğü, Adil Yargılanma Hakkı, Kamu Hizmetlerine Girme Hakkı.

• <https://bit.ly/3hDjjgr>

• <https://bit.ly/36dXJtx>

“Hakların hepsi çok kıymetli ve değerli. Haklar olmasa her şey birbirine girerdi.”

Çocuk Hakları

Sen Yaz:

Çocuk Hakları ne demek?

Çocukların, sadece çocuk oldukları için sahip oldukları haklardır. İnsan Hakları varken, neden ayrıca çocuk hakları var? Çocuklar, yetişkinlerin kurguladıkları dünyada kendilerini gerçekleştirme hakkına sahiptir. Bu yüzden her çocuğun şiddet, istismar ve her türlü tehdit unsuruna karşı korunmaları gerekir. Bu nedenle, çocukların hakları ayrıca tanımlanmıştır. Çocuk Hakları, aynı zamanda yetişkinlere ve Devletlere, çocukların haklarına erişmesi için yapmaları gerekenleri de söyler.

Çocuk Hakları denildiğinde, aklımıza hangi haklar geliyor? Oyun oynama hakkı, boş saatlerini değerlendirme hakkı, eşit şartlarda eğitim alma hakkı, dinlenme hakkı, çalıştırılmama hakkı, dinlenme hakkı, barış içinde yaşama hakkı, katılım hakkı haklardan bazılarıdır.

• <https://uni.cf/3hksDXq>

• <https://bit.ly/2Usn1Br>

Çocuk Hakları, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ile güvence altına alınmıştır.

G.B Görselde elinde yeşil bir megafon tutan bir çocuk var ve üzerindeki kıyafetin rengi sarı.

Çocuk Hakları Sözleşmesi

Çocuk Hakları Sözleşmesi, kısa adıyla ÇHS, çocukların insan haklarını tanımlar:

- Ekonomik, sosyal, kültürel, medeni ve siyasi hakları bir bütünlük içerisinde kapsayan ilk evrensel insan hakları sözleşmesi,
- Çocukları anne ve babalarının ya da diğer yetişkinlerin bakım konuları olarak tanımlamaz, çocukları hak sahibi olarak tanımlar,
- “Çocuk” 18 yaşının altındaki her bireydir (ÇHS, Madde 1)

Çocuk Hakları Sözleşmesinde 5 tane şemsiye hak (temel ilke) vardır ve bu maddeler, sözleşmedeki her maddeyi uygularken devlet yetkilileri tarafından dikkat edilmesi gereken maddelerdir:

1. Yaşama, hayatta kalma ve gelişim hakkı (**Madde 6**)

2. Çocuğun yüksek yararı (**Madde 3.1**)

3. Ayrım gözetmeme (**Madde 2**)

4. Katılım (**Madde 12**)

5. Uygulama

(kaynakların sonuna kadar kullanılması)

(**Madde 4**)

G.B Bu görselde gökkuşağı önünde toplanmış bir grup çocuk yer alıyor. Farklı fiziksel özelliklere sahipler. İçlerinden biri tekerlekli sandalye kullanıyor ve biri de görme engelli. Yeşil, mor, turuncu, pembe, gri ve turkuaz tonlarında kıyafetler giyiyorlar. Ellerinde çiçekler ve yeşil bitkiler var.

Yazarlarımızdan kısa kısa...

"Çok madde var. Çocukların dil, din, ırk, ya da başka bir sebeple ayrımcılığa uğramaması, devletlerin çocukları koruması, çocukların kaçırılmasının önlenmesi, anne babalarından ayrı kalmamalarının sağlanması, çocukların fikirlerine saygı gösterilmesi maddelerden bazıları."

"54 maddeden oluşuyor. 41 tanesi doğrudan haklarla ilişkili. 42. Madde'de devletlere diyor ki, 'Bu sözleşmeyi bütün vatandaşlarınıza anlatmalısınız'. Herkes bu sözleşmeyi öğrenmeli, bilmeden nasıl uyacaklar ki? 43. Madde'de ise diyor ki, devletler bu sözleşmeyi imzalıyor ve uyacağız diyor. Nerden bileceğiz uyup uymadıklarını? O yüzden devletlerin sözlerini yerine getirip, getirmediklerini takip eden bir yer var. Adı Çocuk Hakları Komitesi." "Devletler bu maddelere uymayabiliyorlar, tedbirler alınmalı."

"Birçok madde var ama 3K diye öğrenebiliriz bunları: **Koşul Hakları, Korunma Hakları, Katılım Hakları.**

Koşul Hakları, koşulları çocuklara uygun hale getirmek demek. Yaşam standartlarını sağlamak, sağlık, eğitim, bakım gibi temel ihtiyaçlarına yönelik hizmetleri sağlamak ve çocukların bu haklardan yararlanmasını sağlamak demek.

Koruma Hakları ise, zorbalıktan, şiddetten korunma, çalışan çocukların korunması, istismara maruz kalan çocukların korunması; bir de içinde bulunduğu şartlardan dolayı zorluklar yaşayan çocukların desteklenmesi için rehabilitasyon hizmetlerinden faydalanmasını içeriyor.

Katılım Hakları ise, çocukların toplumda aktif rol oynamalarına katkı sağlayan hakları ifade ediyor. Mesela, fikirlerini ifade etme, söz sahibi olma, fikirlerini anlatmak için dernek kurabilme veya yürüyüş/eylem yapabilme."

G.B Görselde üç farklı çocuk var ve yetişkinlere çocukların; sağlık, eğitim, bakım ve temel ihtiyaçlarını hatırlatacak detaylar taşıyorlar. Biri stetoskop, biri kitap, harfler ve sayılar, diğeri ise sağlıklı gıdaları taşıyor. Üzerlerinde turkuaz, pembe ve yeşil kıyafetler var.

“Her çocuğa haklarının öğretilceği eğitimler olmalı. Bu eğitimlerde madde madde anlatılmalı, nasıl uygulanacağını anlatılması gerekir.”

“Yetişkinlere de Çocuk Hakları Sözleşmesi öğretilmeli.”

“Çocuklarla yetişkinler arasında farklar var. Yetişkinlerin bu konuda sorumlulukları var. Çocuk gelişimlerine dair bilgisinin olması ve çocuklarla yetişkinler arasındaki farkı biliyor olması gerekir.

“Çocuk istismarı ve ihmalinin önlenmesi için farklı mekanizmalar kurulmalı. Çocukların yardıma ihtiyaçları olduğunda, onlara yardım edecek yerlerin olması lazım.”

“Çocukların yaşadıkları her yerde çocukların başvuru yapabilecekleri yardım büroları kurulması gerekir.”

“Haklarımızın olması önemlidir ancak kullanabiliyor da olmamız lazım. Bunun için de nasıl uygulamalar yapıldığı önemli. Devletler öncelikle çocuklara ve yetişkinlere haklarını öğretecek çalışmalar yapmalı. Sonrasında ise, bu hakları uygulamak için mekanizmalar kurulmalı. Ve tabii ki, bu çalışmaların doğru yapıp yapılmadığını kontrol etmeli.”

Çocuk Katılımı

Sen yaz!

Sorular

Cevaplar

Örnekler

Katılım nedir?

Katılım ne değildir?

Çocuk Katılımı ne demek?

Çocuk Katılımı nasıl olur?

Hesap vermek ne demek?

Çocuk Katılımı (Çocuk Hakları Sözleşmesi, Madde 12)

- Tüm çocuklar görüş oluşturma ve bunu ifade etme kapasitesine ve yeteneğine sahiptir.
- Görüşlerini özgürce ifade etme haklarıdır.
- Kendilerini etkileyen tüm konularda görüşlerinin dinlenilmesi/duyulması haklarıdır.
- Bu görüşlerin ciddiye alınması haklarıdır.
- Çocukların görüşlerini dinlerken onların yaş ve olgunluk düzeylerinin dikkate alınması gerekir.

ÇOCUK
KATILIMI

ÇOCUK
HAKLARI

Çocuk Katılımı aynı zamanda:

- Çocukların ve yetişkinlerin ortak çalışmasıdır.
- Çocukların fikirlerinin dikkatle dinlenmesidir.
- Çocukların görüşlerine saygı duyarak, bu görüşler paralelinde planlama hazırlık uygulama ve değerlendirme dahil her aşamada ortak faaliyetler gerçekleştirmektir...

Çocuk Katılımı neden önemlidir?

- Çocuk katılımı ile gerçekleşen faaliyetlerde çocuklar
- Demokrasiyi yaşayarak, deneyimleyerek öğrenebilir,
- Kendi gelişimleri için gerekli bilgi ve beceriler kazanabilir,
- Yaşadıkları toplumda olumlu değişimler gerçekleştirebilir,
- Aktif vatandaşlık ve sivil sorumluluklarını geliştirme imkânı bulabilirler,
- Kendilerine olan güvenleri artar,
- Toplumun sorunlarına daha duyarlı olurlar.

G.B Görselede baba ve çocuk yer alıyor. Sarı ve kırmızı renklerde kıyafetler giyiyorlar. Babanın gözlükleri var. Çocuğunun omzuna dokunarak onu desteklediğini gösteriyor.

Yazarlarımızdan kısa kısa...

Katılım nedir?

“Bizi ilgilendiren bütün konularda, fikirlerimizi özgürce paylaşabilmek demek.”

“Bizi ilgilendiren bütün konularda, kararlara katılmak demek. Çocuklar, kendileriyle ilgili olan her şeye katılmalılar. Mesela aile toplantısına, okuldaki etkinliklere.”

“Katılım mesela fikirlerimizi rahatlıkla ifade etmek demek. Bir araya gelerek, barışçıl bir şekilde sivil toplum kuruluşlarına ve diğer kurumların faaliyetlerine katılmak demek.”

“İstedığımız şeye inanmak, vicdani özgürlüğümüz de bir katılım.”

“Şu an bizim yaptığımız gibi etkinliklere katılması, etkin olması. Şu an biz katılım hakkımızı kullanıyoruz.” (Bu kılavuzun ortaya çıkması sürecinde eğitime katılarak fikirlerini paylaşan yazarlarımızdan biri)

“Bizim seçimlere de katılmamız gerekir. Hem seçmek için hem seçilmek için”

“Mesela İngiltere’de 200.000’e yakın öğrenciye ve ailesine, sınavların yapılması ile ilgili görüşleri soruldu. Sonrasında da sınav iptal edildi.”

G.B Bu görselde bir grup çocuk yer alıyor. Konuşma balonları içinde okul, STÖ, kurumlar ve ev yazılı. Çocuklar her alanda sahip oldukları hakları hatırlatıyor. Üzerlerinde; mor, pembe, turuncu, sarı, gri tonlarında kıyafetler var.

Yazarlarımızdan kısa kısa...

Katılım nasıl olmalı?

“Katılım, çocukların istekleri doğrultusunda olmalı.”

“Bir yere katılım sağlayacağımız zaman, bize görüşlerimiz sorulmalı.”

Aynı zamanda memnuniyetlerimizi ve şikayetlerimizi bildirebileceğimiz yerler olmalı.”

“Çocuğa bir birey olarak saygı duyulması, katılım için bir şart.”

“Katılmak istediğimiz şey, erişilebilir olmayabiliyor. Görme veya işitme engelli çocuklar için önlemler alınmayabiliyor. İşaret dili, altyazı veya betimlemeye ihtiyaç var. Bunlar yapılmayınca, katılım olmuyor.”

“Seçimi konudan etkilenen kişiler yerine sadece bir kişinin veya kurulun tek başına yapması katılım değildir.”

“Okul müdürünün seçilmesi (bizi ilgilendiren kararları verdiği ve bu kararlar bizi etkilediği için) bize sorulmuyor. Ne oluyor? Hakkımız bloke edilmiş oluyor.”

“Pandemi döneminde, sınava katılacak olan biziz ama ne zaman gideceğimize veya gidip-gitmeyeceğimize başkaları karar veriyor.”

G.B Bu görselde üç farklı çocuk “katılım nasıl olmalı, ne katılım değildir sorularına işaret ediyor, Mavi, koyu pembe ve yeşil tonlarında kıyafetleri var. Çocuklardan biri pandemi dönemini hatırlatacak bir maske takıyor.

Ne katılım değildir?

“Ben bir etkinliğe katılmıştım, çocuk haklarıyla alakalıydı, çocuklar hiç konuşmadı ve sadece büyükler konuştu. Bu bir katılım örneği değil.”

“Mesela bir söyleşi oluyor. Çocuklar da konuşuyor ama yetişkinler çocuklara göre konuşmuyorlar. Bilemeyeceğimiz kelimeler kullanıyorlar. Büyüklere konuşuyormuş gibi oluyor, ama hani bizim için yapılmıştı.”

“Yetişkinlere hatırlatmak gerekiyor...”

“Katılım olması için, yetişkinlere de sorumluluklar düşüyor. Yetişkinlerin çocuklara yardım etmesi ve katılmamız için aracılık etmesi gerekiyor.”

“Yetişkinlerin bizi bilgilendiriyor olması gerekiyor. Bu bilgilendirme hem etkinlik ile ilgili hem de etkinliğin detaylarıyla ilgili. Etkinlikten önce, etkinlik esnasında, etkinlikten sonra, her zaman bize bilgiler verilmeli ki neye katıldığımızı bilebileyim.”

“Katılım için, haberimiz olması gerekiyor. Haber kaynaklarına erişemezsek, haberimiz olmaz, dolayısıyla da katılamayız. Ayrıca, haber kaynaklarındaki haberleri, çocuklar olarak anlayabiliyor olmamız da gerekiyor.”

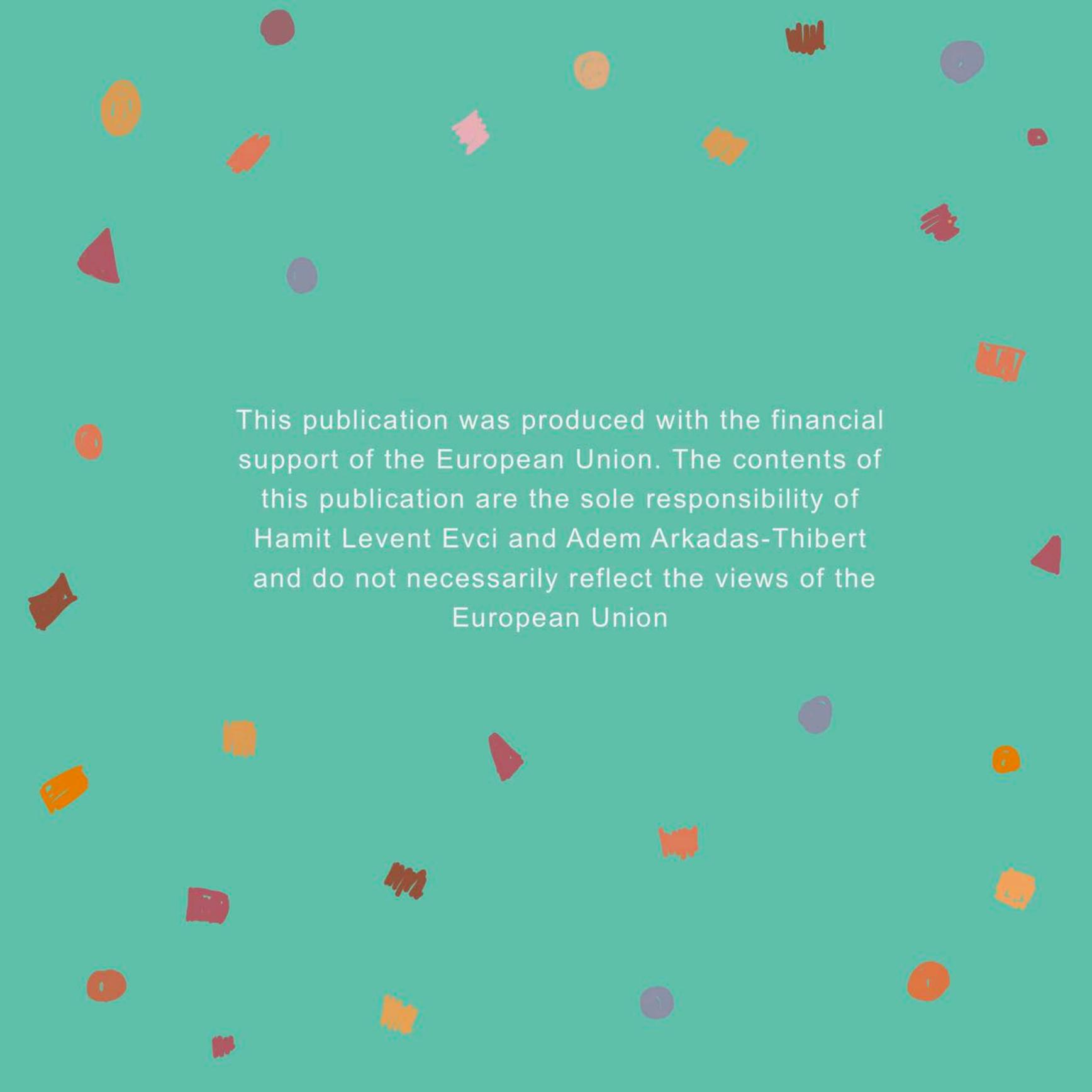

Katılma hakkı = Demokrasi = Çocuklara hesap verme demektir.

- Temel bir haktır.
- Demokrasinin temelini oluşturmaktadır.
- Hesap verebilirlik demektir.

“Yetişkinlerin, yaptıklarıyla/verdikleri kararlarla çocukların hayatını etkileyen kamu idaresinin yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğine bakmak, yükümlülüklerini yerine getirmiyor ya da getiremiyorlarsa çocuklara ve temsilcilerine hesap vermek, çocukların uğradıkları zararı gidermekten sorumlu olmaları demektir.”

G.B Bu görselde üç farklı çocuğun; televizyon, cep telefonu, radyo gibi farklı haber kaynaklarına erişimi betimleniyor. Üzerlerinde sarı, turuncu ve koyu pembe tonlarında kıyafetler var.

This publication was produced with the financial support of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of Hamit Levent Evcı and Adem Arkadas-Thibert and do not necessarily reflect the views of the European Union